

Katri Taanila: Palava pensas — korpivaeltajan näky

Adventtikalenterin luukku 29.11.2016,
Talvikynttilät 1985

Näky on Jumalan ilmoitusta kuten "Herra sana tuli minulle" tai esim. Jeesuksen vertaukset. Näky on luonteeltaan kuin suurta unta, sitä on katsottava, viestiä kuunneltava. Näky muuttaa näkijäänsä, usein se tekee hänestä yksinäisen kärsijän, koska hän joutuu puhumaan näkynsä sisäistämää kieltä.

Näyn kieli avautuu eri ihmisille erilaisin korostuksin. Näkyä tutkiessaan tietää tutkivansa omaa näkyään "alkunäystä". Käytän tässä kirjoituksessani muutamia kohtia "Korpivaellus"-draamastani, koska runon kieli ilmentää hyvin näyn moniulotteisuutta. Annan siis orjaäidin laulaa:

*Kaislainen kehtosi
keinuu Niilin aalloilla,
orjavaimon huuto
orjuuttajilleen.
Niilin laineet laulavat
virtansa mahtavaa
rytmiä,
ja sinä kaislakehdossasi
orjanaisen tukahdetun
tuskan vaarallista rytmiä.*

Tähän historian vaarallisimpaan rytmiin laskeutui Jumalan huuto. Näyn edessä ei voi steriilisti tutkia Jumalaa, näky selittää ihmistä samanaikaisesti. Missä tätä molemminpuoleisuutta esiintyy, kuljetaan suuren näyn alla.

Minkälainen oli näyn näkijä, Mooses? Henkipatto, miesmurhan tekijä, asemansa vaatteen yltään riisunut mies; hänessä oli itsensä riisuneen vaarallista vapautta, erämaan sissii, joka oli tarvittaissa valmis verikostoon. Näyssään hän kohtasi uudenlaisen alun, johon ei sisällynyt kostavaa vihaa. On ymmärrettävää, että palavan pensaan näyn edessä hän halusi siirtää Jumalan ihmisen rajallisuuteen, mutta Jumala siirsi hänet omaan rajattomuuteensa, kuitenkin niin, että persoonallinen kosketus säilyi. "Minä olen nähnyt kansani kurjuuden Egyptissä ja kuullut heidän huutonsa heidän sortajiensa tähden. — minä lähetän sinut faaraan tykö ja vie minun kansani, israelilaiset, pois Egyptistä." Näyssä puhui historian Jumala, orjuudesta vapauttamisen laatu oli vielä tuolloin häneen kätkeyty salaisuus. Keskustelu käydään Mooseksen vastahakoisuuden ja Jumalan kärsivällisyyden maastossa. Jumalan kasvat muistuttavat lasta houkuttelevan isän kasvoja. Näistä julistivat profeetat ja tämän kauniisti Jeesus täydensi meille Isä meidän -rukouksessa.



*Katri Taanilan kirjoitus
vuoden 1985 Talvikynttilöissä.*

Mooseksella oli nyt kaksi todellisuutta ja hän olisi halunnut paeta kumpaakin, jäädä kaislaveneensä suojaan, heikon minänsä tarvitsemaan piiloon. Hän tiesi faaraon: kansalleen jumalan nimi, itselleen vallan mahti. Näyn Jumala oli erilainen, hän vapauttaa orjakansan, kutsuu omaksensa olemattoman, antaa uskon näyksi syntymättömän. Tämän näyn edessä itsensä voimamieheksi riisunut putoaa olemuksensa pohjaan. Hänestä tulee riisuttu. Kaislaveneeseen kätkeytynyt arkuus ja faaraon valta ovat samaa juurta, ihmisen vihollisuutta ja kapinaa Jumalaa vastaan. Pieni kaislavene muuttuu tuhoavaksi sukellusalukseksi tilaisuuden saatuaan.

Jumala lähetti Mooseksen näihin kahteen todellisuuteen. Faaraon jumalaton vallankäyttö ja kaunis aurinkolaiva särkyivät valheellisina illuusioina. Kaislaveneeseen kätkeytynyt tukahdutettu huuto kasvoi erämaassa kapinaksi, vihollisuudeksi Jumalaa vastaan. Jumala lähetti leiriin myrkyllisiä käärmeyttä, jotka purivat. Kansan huutaessa apua Jumala käski Mooseksen pystyttää vaskisen käärmeen, jokainen siihen katsova käärmeen purema jäi eloon. Ovi — ilman kynnystä — oli aukaistu vihollisuudesta Jumalan yhteyteen.

Kun temppelin esirippu repesi Golgatan päivänä, paloivat palavan pensaan kirkkaimmat ja tuskallisimmat liekit. Ne olivat korpivaeltajan näyn kasvat. Ne näkyivät kaikkein pyhimpään, pyhään, esikartanoon ja ulkopuolelle leirin.

Tässä yhteydessä palautuvat mieleen aikamme vihollisuudesta syntyneet kyyt, terroristit. Vähäinen alku on kasvanut maailmanlaajuiseksi uhaksi. Lisätään turvatoimia. Hyvä. Mutta terrorismi ei vähene, se voimistuu kuin bakteerikanta lääketeollisuuden aikana.

Lähestymme joulua. Nyt tiedämme, minkänimisenä Jumala haluaa meille olla. Hän on Kristuksen salaisuuteen kätkeytynyt Vapahtaja, hänellä meitä kohtaan hyvä tahto. Ihmisen lähteminen ja lähettäminen on astumista tämän näyn alle.

Entä, jos ihminen ei lähde, ei tottele näkyään.

Silloin hänestä kasvaa ihminen, joka kestää näyn itseään altistamatta. Palavan pensaan näky sammuu hänessä. Yhä mahtavimmat aurinkolaivat kulkevat vesillämme; Jumala kuulee nytkin sorrettujen huudon ja näkee sortajien kasvat. Me tiedämme tämän. Näyn vaarallisuus piilee tässä. Pelkäämme kaislaveneen tuhoutumista, pelkäämme luomiemme järjestelmien särkymistä; ne ovat huomaamattamme muuttuneet tehtäväämme tärkeämmäksi, jopa itse tehtäväksi. Näky on sammunut.

Tämä näkyy traagisesti aikamme kultaisen vasikan tanssissa.

*Hitaasti, hitaasti
erämaa on laskeutunut
vaeltajien sieluun.
Naiset laulavat —
sieluissaan kuolleet
Niilin lapset:
Egyptiin! Egyptiin!*

Jumala oli mukana kansansa janossa, nälässä, oikuttelussa, jopa vihollisuudessa.

Kultaisen vasikan tanssissa hän ei ollut. Hän uhkasi tuolloin hyljätä kansansa, ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa, sanoi Jeesus. Aikamme luulee voivansa. Ajatelkaamme toista erämaan

miestä. Hänkin näki taakseen jättämänsä mahdin ja rikkauden ja sanoi: "Ihminen ei elä ainoastaan leivästä", hänestä tuli elämän leivän antaja.

Orja — vapaa, mitä tämä vastakohtaisuus merkitsee? Onko orja se, joka ottaa orjuuttajan mahdin itselleen, vai se, joka orjuuttaa. Tällä suoralla on käyty ja käydään historian vaarallisimmat taistelut. Entinen orja haluaa orjuuttajaksi. Kaislaveneseen pelastunut tekee itsemurhan.

Palavan pensaan Jumalan kasvoissa oli meille uusi ratkaisumalli. Jumala toteuttaa sen niissä ihmisissä, jotka häneen katsovat, turvaavat. Hän on ottanut meiltä vihollisuutemme ja syyllisyytemme. Meidän ei tarvitse syytellä toisiamme, ei myöskään itseämme, saamme syyttää Jumalaa, hänen on vastuu. Tältä perustalta hän lähettää ihmiset työhönsä — muu on kestämatöntä.

Olen nähnyt juutalaisen taiteilijan Marc Chagallin maalauksen, jossa talonpoika kantaa selässään uhrattavaksi aiottua karitsaa. Karitsa on keritty, punaiset verisuonet kuultavat ihon läpi. Maalausta tarkemmin katsoessa huomaa, että talonpoika ei pitele kantamaansa uhrieläintä. Lammas pitelee kiinni pysyäkseen kantajansa selässä. Hän on itse asiassa kantaja. Palaan tähän näkyyn aina uudestaan. Siinä ovat palavan pensaan kasvot.